

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Догляд за хворими на базі стаціонару терапевтичного відділення

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	222 «Медицина»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Форма здобуття освіти	Денна
Семестр (семестри)	4

Загальна інформація

Кафедра	Кафедра внутрішніх та професійних хвороб
	Завідувач кафедри: доктор медичних наук, професор Батушкін Валерій Володимирович v.batushkin@kmu.edu.ua
	КНП «Київська міська клінічна лікарня №5» (м. Київ, вул. Відпочинку, 11)
	https://kmu.edu.ua/kafedra-vnutrishnix-ta-profesijnix-xvorob/
Викладач (викладачі)	Асистент Ігнатів Володимир Анатолійович v.ignatov@kmu.edu.ua
Профайл викладача	https://sites.google.com/kmu.edu.ua/internal-and-occupational/про-кафедру-about-the-department/штат-кафедри-staff-of-the-department?authuser=0
Консультації	Консультації проводяться викладачем кафедри, який закріплений за академічною групою відповідно до розподілу педагогічного навантаження

Загальна характеристика освітнього компоненту

<p>Анотація</p>	<p>Освітній компонент включає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до умінь молодшого та середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяють швидкому одужанню пацієнта, запобігання розвитку ускладнень.</p> <p>Майбутній лікар має добре знати структуру та функції лікувальних закладів, особливості оформлення медичної документації, володіти навичками санітарної обробки хворого, транспортування тяжкохворих, принципами санітарної обробки приміщень та інше, що дасть змогу йому під час практичної діяльності контролювати та організувати роботу молодшого й середнього медичного персоналу, запобігати помилкам, які можуть призвести до небажаних наслідків, сприяти створенню оптимальних умов для найшвидшого й повноцінного одужання пацієнтів уже на першому етапі перебування в лікувальному закладі.</p>
<p>Мета та цілі</p>	<p>За час практики студенти повинні ознайомитися із структурою лікувально-профілактичних закладів і набути навички й уміння догляду за хворими на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму пацієнта з терапевтичною патологією та дотриманням принципів медичної етики та деонтології.</p>
<p>Вид</p>	<p>Обов'язковий освітній компонент</p>
<p>Передумови вивчення</p>	<p>Необхідні передумови для початку вивчення догляду за хворими – набуття студентом відповідних знань з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, медичної етики та деонтології.</p> <p>Програма вивчення даної дисципліни, органічно переплітається з вивченням клінічної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини».</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Мультимедійний проектор та демонстраційні матеріали.</p> <p>Стандартне медичне обладнання терапевтичного відділення лікарні:</p> <p>Засоби транспортування пацієнтів – лікарняне крісло-каталка та ноші.</p> <p>В палаті пацієнта - ліжко, матрац, постіль.</p> <p>Засоби та обладнання для догляду за пацієнтами – судна, серветки, газовідвідні трубки, сечоприйомники, піпетки, дезінфікуючі розчини.</p> <p>Засоби та обладнання для базового контролю антропометрії та параметрів життєдіяльності пацієнта – термометр, тонометр, фонендоскоп, ваги, ростомір.</p> <p>Лікарські засоби, обладнання для їх зберігання та роздачі пацієнтам, інфузійні розчини та засоби їх введення.</p> <p>Бланки медичної документації – температурні листи, листи призначень.</p>
<p>Інші вимоги до забезпечення студента</p>	<p>На навчальних заняттях здобувач освіти має бути одягнений в медичну форму (медичний халат, хірургічний костюм тощо) та змінне взуття;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● мати чистий одяг та взуття; ● мати зачіску з охайним виглядом, акуратно заправленим під медичну шапочку, чисті руки з коротко підстриженими нігтями. <p>У разі змішаної форми навчання, вводяться додаткові правила:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • здобувач освіти повинен під'єднуватись до занять в охайному одязі; • у приміщенні, з якого здобувач освіти приєднується до класу через відео зв'язок має бути достатнє освітлення та відсутні зайві відволікаючі звуки. <p>Здобувач освіти повинен мати робочий зошит, ноутбук або інший пристрій з підключенням до мережі інтернету (телефон, планшет тощо), корпоративну електронну адресу.</p>
Інформація для осіб з особливими освітніми потребами	<p>При наявності особливих освітніх потреб здобувач освіти до початку вивчення цього освітнього компонента має звернутись до завідувача кафедри: д.мед.н., проф. Батушкіна Валерія Володимировича - v.batushkin@kmu.edu.ua</p>

Обсяг освітнього компонента				
Загальний	Лекції	Практичні/лабораторні/семінарські заняття	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
Академічних годин: 45	0	0	45	Залік
Кредитів ЄКТС: 1.5	1,5			

Норми та правила

<p>Правила відвідування занять:</p> <p>Правила відвідування занять здобувачами освіти регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у Приватному вищому навчальному закладі «Київський медичний університет».</p> <p>У разі викладання освітнього компонента в змішаному форматі кожен здобувач освіти має підключатися до Google Classroom та Google Meet через корпоративну електронну адресу (з доменом @kmu.edu.ua).</p>

<p>Правила поведінки та активності на заняттях, вимоги до зовнішнього вигляду та одягу</p> <p>Здобувач освіти зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дотримуватись законодавства України, Статуту та Правил внутрішнього розпорядку Університету, вимог з охорони праці, пожежної безпеки та правил безпеки під час воєнного стану https://kmu.edu.ua/pravila-bezpeki-pid-chas-voennogo-stanu/; • виконувати вимоги навчального плану, графіку навчального процесу; • систематично оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний і культурний рівень; • у двотижневий термін відпрацьовувати пропуски занять; • дбайливо ставитися до власності кафедри (інвентар, навчальне обладнання, книги, прилади, приміщення), а також до своїх документів (студентського квитка, індивідуального навчального плану, тощо); • дотримуватися норм етики і моралі, не вживати нецензурну лексику, вести себе з честю, утримуватись від дій, які б заважали іншим студентам чи працівникам кафедри виконувати свої службові обов'язки; • підтримувати чистоту і порядок в приміщеннях та на території кафедри; • приходити на заняття не пізніше, ніж за 10 хв. до початку;
--

	<ul style="list-style-type: none"> ● з'являтися на кафедрі в охайному одязі, в якому зручно знаходитись під час занять та на перервах; ● мати чистий і охайний одяг та взуття; ● мати зачіску з охайним виглядом та чистим волоссям, акуратно заправленим під медичну шапочку, чисті руки з коротко підстриженими нігтями. <p>У разі змішаної форми навчання, вводяться додаткові правила:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● студент повинен під'єднуватись до занять в охайному одязі; ● у приміщенні, з якого студент приєднується до класу через відео зв'язок має бути достатнє освітлення та відсутні зайві відволікаючі звуки.
	<p>Дотримання академічної доброчесності для всіх учасників освітнього процесу</p> <p>При проведенні навчального процесу з освітніх компонентів всі учасники освітнього процесу мають дотримуватись Положення про академічну доброчесність у ПВНЗ «Київський медичний університет» https://kmu.edu.ua/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist/</p>
	<p>Організація самостійної роботи:</p> <p>Самостійна робота - це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує практичне питання, тему, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, наукових статей, лекцій і практичних занять.</p> <p>Студент також має право користуватись бібліотечним фондом Університету, брати участь у науково-дослідних роботах, конференціях, виставках, конкурсах.</p>
	<p>Оскарження результатів оцінювання:</p> <p>Здобувач освіти у разі незгоди з оцінкою має право оскаржити результати підсумкового оцінювання шляхом подання відповідної заяви на апеляцію відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю студентів в ПВНЗ «Київський медичний університет» https://kmu.edu.ua/polozhennya-pro-apelyaciyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-studentiv/.</p>

*за гіперпосиланнями розміщені документи, що регулюють зазначені питання

Результати вивчення освітнього компонента (далі - РВОК)		
	Код	Назва РВОК
Знання:	ЗН1	Зміст догляду за хворими та його ролі в структурі загально-клінічних заходів терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонарів
	ЗН2	Основні функціональні обов'язки молодшої медичної сестри в терапевтичних, хірургічних, педіатричних стаціонарах
	ЗН3	Принципи фахової субординації в системі лікар – медична сестра – молодший медичний персонал
	ЗН4	Вимоги та правила забезпечення лікувально–охоронного і санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів стаціонару
	ЗН5	Правила та послідовності проведення розпитування і огляду хворого
	ЗН6	Алгоритми надання медичної допомоги за розвитку невідкладних станів

		у хворих з основними хворобами внутрішніх органів
	ЗН7	Алгоритми виконання медичних маніпуляцій у разі основних хвороб внутрішніх органів
	ЗН8	Фізіологічні основи формування основних показників діяльності серцево–судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання)
	ЗН9	Принципи харчування та режим праці й відпочинку пацієнтів із найпоширенішими хворобами внутрішніх органів
	ЗН10	Загальні правила зберігання ліків в стаціонарі, класифікації лікарських засобів та розподіл їх за групами для зберігання
	ЗН11	Система офіційної медичної документації в професійній діяльності лікаря, зокрема сучасні комп'ютерні інформаційні технології
Вміння:	В1	Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішніх хвороб
	В2	Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, виконувати необхідні медичні маніпуляції.
	В3	Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів
	В4	Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за терапевтичними хворими, виконувати необхідні медичні маніпуляції
	В5	Аналізувати вікові особливості функцій організму та їх регуляцію.
	В6	Проводити гігієнічні процедури з догляду за шкірою та слизовими оболонками (догляд за порожниною рота: зрошення, полоскання, чищення зубів; туалет очей: промивання, очні ванночки; очищення зовнішнього слухового проходу; туалет носа, очищення носових ходів)
	В7	Визначити потрібний режим праці й відпочинку і характер харчування за наявності основних хвороб внутрішніх органів
	В8	Транспортувати хворих на кріслі-каталці, ношах, перекладати тяжкохворих на ліжко, користуватися функціональним ліжком та надавати зручного положення хворому
	В9	Визначити тактику медичної допомоги для основних невідкладних станів у разі найпоширеніших хвороб внутрішніх органів
	В10	Вести медичну документацію
Практичні навички:	ПН1	Проводити первинний огляд та санітарну обробку хворого у приймальню відділенні
	ПН2	Транспортувати хворих на кріслі-каталці, ношах, перекладати тяжкохворих на ліжко, користуватися функціональним ліжком та надавати зручного положення хворому
	ПН3	Приготувати дезінфікуючі розчини потрібної концентрації та

	проводити санітарну обробку приміщень
ПН4	Підготувати посуд для збирання харкотиння, сечі, калу, блювотних мас і промивних вод шлунку для лабораторного дослідження, знати спосіб їхнього доправлення до лабораторії та дезінфекції посуду.
ПН5	Проводити антропометричні дослідження: визначення зросту стоячи та сидячи, маси тіла, розрахунок індексу маси тіла
ПН6	Вимірювати температуру тіла та проводити оцінку її результатів, заповнювати температурний листок
ПН7	Проводити догляд за пацієнтами з гарячкою та під час критичного зниження температури
ПН8	Проводити підрахунок частоти дихання, досліджувати пульс та вимірювати артеріальний тиск на плечовій та стегновій артеріях
ПН10	Надавати невідкладну допомогу пацієнтам при болях у серці, зомлінні, нападі серцевої астми, під час кашлю, задишки, кровохаркання, легеневої кровотечі, шлункової кровотечі, блювання та аспірації блювотними масами
ПН11	Проводити зміну натільної та постільної білизни хворому, що знаходиться на ліжковому режимі
ПН12	Закапувати краплі в ніс, вуха, очі. Закладати мазі за повіки
ПН13	Проводити гігієнічні процедури з догляду за шкірою та слизовими оболонками (догляд за порожниною рота: зрошення, полоскання, чищення зубів; туалет очей: промивання, очні ванночки; очищення зовнішнього слухового проходу; туалет носа, очищення носових ходів)
ПН14	Накладати медичні банки, гірчичники, зігрівальні та охолоджувальні компреси, застосовувати грілку та міхур з льодом
ПН15	Вводити ректальні та вагінальні свічки, втирати мазі, накладати пластирі, застосовувати присипки
ПН16	Продемонструвати на муляжі техніку постановки очисної, сифонної, лікувальної та гіпертонічної клізм
ПН17	Користуватися підкладним судном та сечоприймачем, газовивідною трубкою
ПН18	Проводити дезінфекцію і зберігання обладнання для клізм, газовивідної трубки
ПН19	Годувати лежачого хворого з ложки, напувальника
ПН20	Проводити догляд за шкірою в разі наявності пролежнів
ПН21	Продемонструвати на фантомі методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця).

Вклад РВОК до формування загальних (ЗК) та фахових компетентностей (СК) відповідно до Освітньої програми (далі – ОП)			
Компетентності	Код компетентності	Назва компетентності	РВОК (вказати коди)
Загальні компетентності	ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗН1-11 В1-10 ПН1-21
	ЗК4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	ЗН1-4 В1-5 ПН1-21
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	ЗН4,9 В2,4,5,7 ПН9
	ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.	ЗН6,8,9 В2-5,7,9 ПН7,10,13,21
	ФК13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.	ЗН4,9 В2,6 ПН1,3,11,18,20
	ФК14	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.	ЗН4,5,11 В4,10 ПН1,3
	ФК22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів	ЗН1-3,11 В1,2,4 ПН10,21

Вклад РВОК до програмних результатів навчання (ПРН), визначених у ОП			
Код ПРН	Назва ПРН	Перелік синдромів та симптомів; захворювань; станів; невідкладних станів; досліджень; медичних маніпуляцій, вказаних у додатках (списках) до ОП за наявності списків.	РВОК (вказати коди)
ПРН1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.	<u>Список 3 (невідкладні стани)</u> 1. асфіксія 2. гіпертензивний криз 3. гіпоглікемія (кома) 4. гостра дихальна недостатність 6. гостра надниркова недостатність 9. гостра серцева недостатність	ЗН5,11 В1

		<p>10. гостре отруєння, в т.ч. бойовими отруйними речовинами</p> <p>11. гострий психоз</p> <p>12. гострий коронарний синдром</p> <p>13. гострі радіаційні та хімічні ураження, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах</p> <p>14. гостра церебральна недостатність</p> <p>15. діабетична кома, у т.ч. кетоацидотична, гіперосмолярна, лактацидемічна</p> <p>16. електротравма</p> <p>17. епілептичний статус</p> <p>18. гостра кровотеча</p> <p>19. синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах</p> <p>20. раптова зупинка серця</p> <p>21. колапс</p> <p>22. порушення свідомості та коматозні стани</p> <p>25. гострі анафілактичні реакції</p> <p>26. гострі порушення серцевого ритму,</p> <p>27. холодова травма, в т.ч. у польових умовах</p> <p>28. теплова травма, в т.ч. у польових умовах</p> <p>30. судомний синдром</p> <p>31. утоплення</p> <p>32. странгуляційна асфіксія</p> <p>34. шоки</p> <p>35. укуси змій, комах, тварин</p> <p>36. проникаючі поранення, в т.ч. під час бойових дій</p> <p>37. опіки, в т.ч. у польових умовах</p> <p>38. сторонні тіла дихальних шляхів, шлунково-кишкового тракту, ЛОР-органів та ока</p> <p><u>Список 5 (медичні маніпуляції)</u></p> <p>1. виконувати непрямий масаж серця</p> <p>2. виконувати штучне дихання</p> <p>3. проводити дефібриляцію за допомогою ручного автоматичного дефібрилятора-кардіовертера</p> <p>8. встановлювати назогастральний та орогастральний зонд</p> <p>9. проводити транспортну іммобілізацію</p> <p>10. проводити введення лікарських речовин (внутрішньовенне струминне та крапельне, внутрішньокісткове), в т.ч. у польових умовах</p> <p>11. забезпечувати периферичний</p>	
--	--	--	--

		венозний доступ 12. вимірювати артеріальний тиск 13. відновлювати прохідність дихальних шляхів 14. проводити катетеризацію сечового міхура м'яким зондом	
ПРН2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.		ЗН8 В1,3,10
ПРН19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.		ЗН1,2,4 В2,3,4 ПН1,3
ПРН22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.		ЗН10,11 В10
ПРН25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.		ЗН1-5 В1,2,10 ПН1
ПРН26	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.		ЗН1-4,6,7,11 В1,2,4,10 ПН1-21

Схема організації освітнього компонента		
Лекційний блок		
№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
4 семестр		
1	Не заплановані	0
Практичні / семінарські		
№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
4 семестр		
1	«Основні принципи і організаційні заходи догляду за хворими. Догляд за хворими і його значення у лікувальному процесі. Загальний і спеціальний догляд за хворими терапевтичного профілю. Основні типи лікувальних установ. Структура приймального відділення. Структура терапевтичного відділення. Основні обов'язки молодшого медичного персоналу. Госпіталізація та санітарна обробка хворих. Деонтологія в роботі	2

	молодшого медичного персоналу. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму»	
2	«Види транспортування хворих. Перекладання хворого на ліжку. Використання функціонального ліжка. Техніка користування функціональним ліжком. Розміщення пацієнта в положенні Фаулера та Сімса. Облаштування ліжка хворого. Зміна постільної та натільної білизни тяжкохворих. Допомога лежачому пацієнту під час заміни натільної білизни».	2
3	: «Основні професійні обов'язки молодшого та середнього персоналу. Особиста гігієна медичного персоналу. Особиста гігієна пацієнтів. Вмивання та обтирання лежачих пацієнтів. Догляд за волоссям: миття, розчісування, стрижка та гоління. Догляд за очима: промивання, очні ванночки. Догляд за вухами: оброблення зовнішнього слухового ходу. Догляд за носовими ходами. Догляд за порожниною рота у важкохворих, огляд, зволоження, чищення зубів, полоскання. Догляд за статевими органами: підмивання, висушування. Догляд за шкірними складками з метою профілактики попрілостей. Пролежні: основа причина та фактори ризику їх виникнення. Ділянки утворення пролежнів, ступені тяжкості. Комплексна профілактика пролежнів. Догляд за шкірою за наявності пролежнів. Користування гумовим колом та протипролежневим матрасом»	2
4	"Особистості догляду за тяжкохворими. Техніка підкладання металевого та гумового судна тяжкохворим. Техніка подавання сечоприймача лежачим пацієнтам. Догляд за постійним сечовим катетером. Догляд за колостоמוю. Клізми, техніка виконання різних видів клізми. Годування важкохворих. Харчування літніх пацієнтів, пацієнтів старшого віку. Поняття про реанімацію. Поняття про клінічну та біологічну смерть. Правила поводження з агонуючими пацієнтами. Правила поводження з трупом"	2
5	"Організація санітарно-гігієнічних та протиепідемічних режимів. Прибирання приміщень. Види дезінфікуючих засобів. Приготування дезінфікуючих розчинів. Обробка підлоги, стін, поверхонь. Генеральна та текуча прибирання. Утилізація медичних відходів"	2
Самостійна робота (СР)		
№ п/п	Вид СР	Відсоток кількості годин, відведених на СР
1	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичного матеріалу, робота з навчальною літературою, методичними рекомендаціями, робочими зошитами тощо)	40%
2	Підготовка до підсумкового контролю	20%
3	Опрацювання тем освітнього компонента, які передбачені для самостійного вивчення.	40%
Теми освітнього компонента для самостійного вивчення		
№ п/п	Тема	

1	Особливості роботи приймального відділення лікарні. Санітарна обробка пацієнтів в приймальному відділенні. Особливості заповнення медичної документації при поступленні пацієнта.
2	Проведення антропометричних досліджень пацієнтів терапевтичного відділення.
3	Підготовка дезінфікуючих розчинів в терапевтичному відділенні. Правила і терміни обробки приладів і обладнання терапевтичного відділення.
4	Шляхи введення лікарських засобів в умовах терапевтичного відділення. Інфузійна терапія.
5	Дієтологічні рекомендації для пацієнтів з різними видами терапевтичної патології в умовах терапевтичного відділення.

Використання платформи PrExam при вивченні освітнього компонента та при підготовці до складання ЄДКІ					
Умови допуску до підсумкового контролю та ЄДКІ		На кожному практичному занятті здобувач освіти зобов'язаний пройти тестування на освітній платформі PrExam за відповідною темою заняття. Критерій «склав» для тесту за відповідною темою складає 85% правильних відповідей. До підсумкового контролю та ЄДКІ допускається здобувач освіти який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок складає не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2»)) від загальної кількості занять).			
Вимоги до роботи на платформі PrExam		Здобувач освіти має бути зареєстрованим користувачем платформи PrExam https://prexam.kmu.edu.ua/ . Платформа використовується для тестування здобувачів освіти з тем освітнього компонента, проведення екзаменаційного тестування та підготовки до першого та другого етапів ЄДКІ.			
Підготовка до першого та другого етапів ЄДКІ: Крок 1; іспит з англійської мови професійного спрямування; Крок 2.		Здобувачі мають використовувати: - бази тестів на платформі PrExam https://prexam.kmu.edu.ua/ ; - освітній модуль ДНП «Центр тестування» https://test.testcentr.org.ua/ .			
Підготовка до другого етапу ЄДКІ: об'єктивний структурований практичний (клінічний) іспиту (ОСП(К)І)		Не передбачено			
Система оцінювання					
Оцінювання поточної успішності здобувача освіти здійснюється на кожному занятті шляхом виставлення до журналу академічної успішності оцінки за 4 бальною шкалою (5,4,3,2). Оцінка за практичне заняття складається з наступних компонентів: - тестовий контроль на платформі PrExam: 0 або 1 балів, де «склав» - 1 бал, «не склав» – 0 балів; - теоретична частина: 0, 1, 2 балів; - практична частина: 0, 1, 2 балів.					
Рекомендований регламент проведення та критерії оцінювання поточної успішності					
Теоретична частина		Практична частина (виконання практичних навичок, маніпуляцій, вирішення ситуаційних задач, робота з робочим зошитом тощо)		Тестовий контроль на платформі PrExam	
Бал	Дескриптор	Бал	Дескриптор	Бал	Дескриптор

2	Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом і термінологією. Правильно та змістовно висловлює свої думки, дає вичерпні точні відповіді на поставлені запитання	2	Безпомилково виконує практичні навички, маніпуляції, розв'язує поставлені задачі.	1	Тестові завдання складені на 85-100%
1	Здобувач освіти має ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але допускає неточності, окремі помилки у формулюванні відповідей. Не може викласти думку, але на запитання з підказками відповідає правильно.	1	Під час виконання практичних навичок, маніпуляцій, розв'язування поставлених задач допускає помилки.	0	Тестові завдання складені менше ніж на 85%
0	Здобувач освіти має прогалини в знаннях з теми. Замість чіткого змістовного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Не наводить приклади.	0	Під час виконання практичних навичок, маніпуляцій, розв'язування поставлених задач допускає значні та критичні помилки.		

Форма контролю «Проміжний залік»:

Якщо освітній компонент вивчається протягом декількох семестрів, то всі семестри, окрім останнього завершується формою контролю – «Проміжний залік» (вивчення освітнього компонента продовжить у наступних семестрах), тоді підраховується середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття, і конвертується у 200-бальну шкалу, після чого результат фіксується в журналі академічної успішності. У відомості обліку успішності проставляється запис: «зараховано» (або «не зараховано») та набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою. «Зараховано» виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок за поточну успішність не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять), що відповідає 120 балам згідно 200-бальної шкали. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за освітній компонент. В індивідуальний навчальний план та відомість викладач вносить оцінку у день складання проміжного заліку. «Не зараховано» виставляється здобувачу освіти, який має невідпрацьовані пропущені заняття та/або середнє арифметичне всіх оцінок за кожне заняття менше ніж 3,0. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Оцінювання	Складові	Середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття	Конвертація у 200-бальну шкалу*	Зараховано/ Не зараховано
Поточна успішність	Аудиторні заняття (лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота)	5,0	200	Зараховано
		4.0-4.99	160-199	Зараховано
		3.0-3.99	120-159	Зараховано
		0-2.99	0-119	Не зараховано

*відповідно до таблиці «Шкала перерахунку оцінок за поточну успішність за чотирибальною системою у 200-бальну систему оцінювання для освітніх компонентів, що закінчуються проміжним заліком/заліком»

Форма контролю «Залік» (освітній компонент вивчається протягом одного семестру):

Якщо освітній компонент вивчається протягом одного семестру і завершується формою контролю – «залік», то підраховується середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття, і конвертується у 200-бальну шкалу та в оцінку ECTS, після чого результат фіксується в журналі академічної успішності.

У відомості обліку успішності проставляються набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою та оцінка в системі ECTS. Оцінка A, B, C, D, E виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок за поточну успішність не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять), що відповідає 120 балам згідно 200-бальної шкали. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за освітній компонент за шкалою ECTS. В індивідуальний навчальний план та відомість викладач вносить оцінку у день складання заліку. Оцінка Fx, F виставляється здобувачу освіти, який має невідпрацьовані пропущені заняття та (або) середнє арифметичне всіх оцінок за кожне заняття менше ніж 3,0. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Fx* - виставляється здобувачу освіти якщо:

- форма контролю: залік або іспит;
- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» НЕ перевищує 50% від загальної кількості оцінок.

F** - виставляється здобувачу освіти якщо:

- форма контролю: залік або іспит;
- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» - 50% та більше від загальної кількості оцінок;
- якщо здобувач освіти тричі не склав підсумковий контроль.

Оцінюван ня	Складові	Середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття всіх семестрів	Конвертація у 200-бальну шкалу	Оцінка ECTS з освітнього компонента
Поточна успішність	Аудиторні заняття (лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота)	5	200	A (зараховано)
		4.0-4.99	160-199	B, C (зараховано)
		3.0-3.99	120-159	D, E (зараховано)
		0-2.99	0-119	Fx, F (не зараховано)

*відповідно до таблиці «Шкала перерахунку оцінок за поточну успішність за чотирибальною системою у 200-бальну систему оцінювання для освітніх компонентів, що закінчуються проміжним заліком/заліком»

Форма контролю «Залік» (освітній компонент вивчається протягом декількох семестрів семестру):

Якщо освітній компонент вивчається протягом декількох семестрів і завершується формою контролю – «залік», тоді підраховується середнє арифметичне з оцінок за кожний проміжний залік попередніх семестрів та останнього семестру і конвертується у 200-бальну шкалу та в оцінку ECTS, в яких вивчається освітній компонент, після чого результат фіксується в журналі академічної успішності. У відомості обліку успішності (останній семестр вивчення освітнього компонента) проставляються набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною системою оцінювання та оцінка в системі ECTS, загальна кількість годин за освітній компонент (всі семестри вивчення) та семестри в яких вивчався освітній компонент. Оцінка A, B, C, D, E виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок за поточну успішність не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять), що відповідає 120 балам згідно 200-бальної шкали. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за освітній компонент за шкалою ECTS. В відомість викладач вносить оцінку у день складання заліку.

Fx* - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» НЕ перевищує 50% від загальної кількості оцінок за поточну успішність;
- Якщо здобувач освіти не склав іспит (отримав менше 50 балів).

F** - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» - 50% та більше від загальної кількості оцінок за поточну успішність;
 - якщо здобувач освіти тричі не склав підсумковий контроль.
- Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Оцінювання	Складові	Середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття всіх семестрів	Конвертація у 200-бальну шкалу	Оцінка ECTS з освітнього компонента
Поточна успішність	Аудиторні заняття (лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота)	5	200	A (зараховано)
		4.0-4.99	160-199	B, C (зараховано)
		3.0-3.99	120-159	D, E (зараховано)
		0-2.99	0-119	Fx, F (не зараховано)

*відповідно до таблиці «Шкала перерахунку оцінок за поточну успішність за чотирибальною системою у 200-бальну систему оцінювання для освітніх компонентів, що закінчуються проміжним заліком/заліком»

Форма контролю «Іспит»:

Якщо освітній компонент вивчається протягом декількох семестрів і завершується формою контролю – «Іспит», тоді оцінка за освітній компонент є сумарною оцінкою, що складається з оцінки за поточну успішність здобувача освіти за всі семестри (підраховується середнє арифметичне з оцінок за кожний проміжний залік попередніх семестрів та останнього семестру і конвертується у 120-бальну шкалу), в яких вивчається освітній компонент, та результату складання іспиту (за 80 бальною шкалою).

Мінімальна кількість балів, яку здобувач освіти повинен отримати за поточну успішність для допуску до складання іспиту – 72 бали (середній бал 3,0).

Іспит складається з трьох частин:

- екзаменаційне тестування на платформі PrExam;
- оцінювання рівня теоретичної підготовки (як правило три запитання);
- оцінювання рівня практичної підготовки (як правило одне завдання).
- екзаменаційне тестування на платформі PrExam: 0 або 30 балів, де «не склав» - 0 балів, «склав» – 30 балів;
- оцінювання рівня теоретичної підготовки: 0 - 30 балів;
- оцінювання рівня практичної підготовки: 0 - 20 балів.

Рекомендований регламент проведення та критерії оцінювання іспиту

№ п/п	Складова (вид роботи)	Дескриптор	Балів		Всього
			Склав	Не склав	
1	Екзаменаційне тестування на платформі PrExam	Тестові завдання складені на 85-100%	Склав	30	30
		Тестові завдання складені менше ніж на 85%	Не склав	0	0
2	Оцінювання рівня теоретичної підготовки (співбесіда за білетом)	Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом і термінологією. Правильно та змістовно висловлює свої думки, дає вичерпні точні відповіді на поставлені запитання	10		30
		Здобувач освіти має ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але допускає неточності, окремі помилки у формулюванні відповідей. Не може викласти думку, але на запитання з підказками відповідає правильно.	5		15
		Здобувач освіти має прогалини в знаннях. Замість чіткого змістовного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Не наводить приклади.	0		0

3	Оцінювання рівня практичної підготовки (розв'язання ситуаційної задачі (клінічної) /виконання практичної навички)	Здобувач освіти надав правильну, повну відповідь на запитання задачі/практична навичка виконана правильно відповідно до алгоритму	20	20
		Здобувач освіти надав правильну але не повну відповідь на запитання задачі/практична навичка виконана з незначними порушеннями	10	10
		Здобувач освіти надав неправильну відповідь або відповідь відсутня/ під час виконання практичних навичок, маніпуляцій допускає значні та критичні помилки.	0	0

Загальна оцінка за іспит: «складено» - 50-80 балів; «не складено» - нижче 50 балів. Якщо здобувач освіти отримує на іспиті менше 50 балів, йому виставляється загальна оцінка за освітній компонент Fx, а деканат відповідного факультету надає йому можливість ще двічі спроби складання іспиту. Екзаменаційне тестування на платформі PrExam складається в день складання іспиту у присутності екзаменатора в приміщенні Університету.

До теоретичної та практичної частини іспиту допускаються здобувачі освіти, які отримали «склав» за екзаменаційне тестування на платформі PrExam.

Після складання іспиту оцінки за поточну діяльність здобувача освіти за всі семестри (за 120 бальною шкалою) та результату складання іспиту (за 80 бальною шкалою) складаються і конвертуються в оцінку ECTS, після чого результат конвертації фіксується в журналі академічної успішності.

У відомості обліку успішності (останній семестр вивчення освітнього компонента) проставляються запис набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою та оцінка в системі ECTS, загальна кількість годин за освітній компонент (всі семестри вивчення) та семестри в яких вивчався освітній компонент. Оцінка A, B, C, D, E виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок за поточну успішність не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять), що відповідає 120 балам згідно 200-бальної шкали. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за освітній компонент за шкалою ECTS. В відомість викладач вносить оцінку у день складання заліку.

Fx* - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» НЕ перевищує 50% від загальної кількості оцінок за поточну успішність;
- Якщо здобувач освіти не склав іспит (отримав менше 50 балів).

F** - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» - 50% та більше від загальної кількості оцінок за поточну успішність;
- якщо здобувач освіти трічі не склав підсумковий контроль.

Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Оцінювання	Складові	Середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття	Конвертація у 200-бальну шкалу	Оцінка з освітнього компонента за 200-бальною шкалою
Поточна успішність	Аудиторні заняття (лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота)	5	120	0-120
		4.0-4.99	96-119	
		3.0-3.99	72-95	
		0-2.99	0-71	
Іспит	Екзаменаційне тестування на платформі PrExam	-	0-30	0-80
	Оцінювання рівня теоретичної підготовки	-	0-30	
	Оцінювання рівня практичної підготовки	-	0-20	

Загальна підсумкова оцінка за освітній компонент			0-200
Система оцінювання / Grading system			
Бали за шкалою Університету / University grading scale	Оцінка ECTS / ECTS grade	Дескриптор / Descriptor	Зарахування кредитів / Awarding of credits
180 - 200	A	Відмінно / Excellent	Зараховано / Passed
170 - 179	B	Дуже добре / Very Good	
160 - 169	C	Добре / Good	
141 - 159	D	Задовільно / Satisfactory	
120 - 140	E	Достатньо / Sufficiently	
100 - 119	Fx	Незадовільно - з можливістю повторного складання підсумкового контролю / Unsatisfactory with possible re-passing of final assessment	Не зараховано / Failed
1 - 99	F	Незадовільно - з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Unsatisfactory with the mandatory repeated study of discipline	

Інформаційні ресурси	
Основна література	<p>Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими : підручник / за ред. А.В. Єпішина. - Тернопіль: ТНМУ, 2021. – 768 с.</p> <p>https://drive.google.com/file/d/1z4Pc91LkOvCudfzCtIWjzGi1aKdoKmG3/view?usp=drive_link</p>
Допоміжна література	<p>1. Догляд за хворими: підручник / [Ю. П. Гніденко, О. М. Ковальова, В. М. Лісовий та ін.]; за ред. О. М. Ковальової, В. М. Лісового, С. І. Шевченка, Т. В. Фролової. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 488 с.</p> <p>2. Методичні рекомендації з догляду за хворими терапевтичного профілю (практика) для студентів II курсу медичних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації./ Дроник І.С., Ющик Л.В., Гайдук А.Б. // Методичні рекомендації за ред. проф. Яворського О.Г.– Львів, 2009. – 30 с.</p> <p>3. Шуліпенко І. М. Загальний та спеціальний догляд за хворими з основами валеології / Шуліпенко І. М. - К. : «КІЙ», 1998. – 384 с.</p> <p>4. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка / За ред. Ковальчука Л.М. Навчальний посібник для студентів вищих медичних закладів I-III рівнів акредитації. -Київ, 2009. – 478 с.</p>
Перелік питань до підсумкового контролю	<p>https://sites.google.com/kmu.edu.ua/internal-and-occupational/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0-main-page</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та основні завдання догляду за хворими. 2. Основні правила і вимоги медичної етики і деонтології. 3. Що таке догляд за хворими? 4. Дати визначення спеціального догляду за хворими. 5. Типи лікувально-профілактичних установ, їх структура та

- функції. 6. Приймальне відділення лікарні, функції.
7. Прийом, реєстрація та санітарна обробка пацієнта
 8. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів.
 9. Лікувально-охоронний режим, його елементи та значення для пацієнта.
 10. Режими фізичної активності.
 11. Транспортування та перекладання пацієнтів.
 12. Зміна постільної та натільної білизни тяжкохворому.
 13. Правила зберігання чистої та брудної білизни в стаціонарі.
 14. Вимірювання температури тіла, реєстрація (цифрова, графічна), оцінка результатів. Стадії гарячки, основні симптоми. Догляд за пацієнтами з гарячкою.
 15. Спостереження за диханням (частота, глибина, ритм). Підрахунок частоти дихальних рухів, цифровий та графічний запис.
 16. Термометр: будова, правила зберігання і користування, дезінфекція.
 17. Пульс: техніка дослідження, властивості, цифрове та графічне зображення в температурному листку.
 18. Артеріальний тиск: техніка вимірювання, оцінка, цифровий та графічний запис, порушення АТ.
 19. Види та методи дезінфекції.
 20. Види та методи стерилізації.
 21. Організація харчування хворих в стаціонарі. Контроль за передачами з дому, зберіганням продуктів харчування.
 22. Дієтичне харчування. Характеристика дієтичних столів.
 23. Штучне годування: через зонд, гастростому, за допомогою живильної клізми, парентеральне.
 24. Лікувальне харчування, основні принципи. Годування тяжкохворих.
 25. Надання невідкладної долікарської допомоги при зомлінні.
 26. Допомога пацієнту під час блювання.
 27. Промивання шлунку, показання, протипоказання, техніка виконання.
 28. Очисна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
 29. Сифонна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
 30. Лікувальна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
 31. Олійна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
 32. Метеоризм, застосування газовивідної трубки.
 33. Механізм дії грілки: показання, протипоказання, техніка застосування. 34. Механізм дії, показання до призначення, техніка застосування міхура з льодом.
 35. Показання, протипоказання, анатомічні ділянки, техніка постановки банок.
 36. Показання, протипоказання, техніка накладання гірчичників.
 37. Показання, протипоказання, види та застосування компресів.
 38. Правила виписування та отримання лікарських засобів у стаціонарі.

39. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, закапування крапель в ніс, вуха, очі.
40. Ентеральне введення ліків: через рот, під язик, ректальне.
41. Лабораторне дослідження харкотиння. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
42. Лабораторне дослідження сечі. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
43. Лабораторне дослідження калу. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
44. Обробка інструментарію перед стерилізацією, контроль якості передстерилізаційної обробки.
45. Стерилізація медичного інструментарію, перев'язувального матеріалу та предметів догляду, контроль стерилізації.
46. Догляд за пацієнтами з гарячкою та під час критичного зниження температури.
47. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, накладання пластирів, застосування присипок.
48. Збирання харкотиння для лабораторного дослідження (загального, бактеріологічного).
49. Забір сечі для загального аналізу, дослідження на цукор, амілазу. 50. Збирання сечі за методом Зимницького, Нечипоренка.
51. Забір калу для лабораторного дослідження: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, яйця гельмінтів.
52. Продемонструвати методику транспортування хворого на ношах (каталці) та перекладання його на ліжко.
53. Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при зомлінні.
54. На бланку температурного листка відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
55. Провести зміну натільної та постільної білизни хворому, що знаходиться на ліжковому режимі.
56. Розкласти на демонстраційному столі запропоновані лікарські засоби по групах за способом введення, назвати основні способи введення препаратів.
57. Продемонструвати на муляжі методику закрапування крапель у вуха, ніс, очі.
58. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та міхура з льодом і користування ними.
59. Продемонструвати методику застосування гірчичників.
60. Продемонструвати методику годування хворого, прикутого до ліжка.
61. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
62. Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.
63. Підготувати посуд для взяття аналізу сечі за Зимницьким, дати відповідні вказівки хворому.
64. Підготувати необхідні засоби та провести гігієну порожнини

	<p>рота, носа та вух тяжкохворому.</p> <p>65. Підготувати необхідні засоби для профілактики утворення пролежнів.</p> <p>66. Продемонструвати на фантомі методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця).</p>
Корисні посилання	<p>1. Освітній модуль для підготовки здобувачів до складання ЄДКІ та Крок 3 ДНП «Центр тестування» https://test.testcentr.org.ua/</p> <p>2. Державний експертний центр МОЗ України. Галузеві стандарти та клінічні настанови https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/</p> <p>3. DataIsland - інноваційний інструмент аналізу різних текстових (навчально-методичних, наукових) даних за допомогою штучного інтелекту на онлайн платформі: https://ua.dataisland.academy/invite-login?code=5a43c3d3759d41caa54eb756b2da2470</p>
Методичні рекомендації для підготовки до занять	<p>https://sites.google.com/kmu.edu.ua/internal-and-occupational/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0-main-page</p>
Конспекти (презентації) лекцій	-
Спілки та об'єднання за профілем	<p>http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm</p> <p>http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/</p> <p>http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf</p> <p>http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf</p> <p>http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf</p>
Міжнародні ресурси	<p>http://medsoft.ucoz.ua</p>
Зворотний зв'язок	<p>Асистент Ігнатів Володимир Анатолійович v.ignatov@kmu.edu.ua</p> <p>Завуч кафедри, асистент Герман Наталія Анатоліївна n.herman@kmu.edu.ua</p>

Силабус обговорено та затверджено на засіданні кафедри від «01» серпня 2024 р. (протокол №1)